

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції
(29 квітня 2020 року)

ОДЕСА
2020

УДК 343.98:343.95
К82

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

Криміналістичні та психологічні аспекти досудового роз-
слідування: матеріали наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса,
29 квітня 2020 р. Одеса: ОДУВС, 2020. 214 с.

УДК 343.98:343.95

© ОДУВС, 2020

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

*Байдан О. В.,
завідувач навчальної лабораторії
кафедри криміналістики та психології ОДУВС*

Науково-технічні засоби (НТЗ), призначені для збирання криміналістичної інформації, поєднують у собі будь-які технічні засоби, що використовуються як знаряддя праці працівниками органів досудового розслідування поліції та Експертної служби МВС України. Для ефективного застосування НТЗ під час проведення оглядів та інших слідчих (розшукових) дій криміналістами розроблені спеціальні комплекти таких засобів. У їх створенні використано два підходи: універсальність комплектів чи, навпаки, їх вузька спеціалізація.

Уніфіковані комплекти призначено для розв'язання типових завдань, що виникають під час огляду будь-якого місця події, тобто для виявлення, фіксації та вилучення різноманітних типових слідів і речових доказів (відбитків пальців рук, гільз, куль, слідів зламу, зразків біологічних виділень із організму людини тощо).

Спеціалізовані комплекти призначені для розв'язання вузького кола завдань на місці будь-якої конкретної події, зокрема, для виявлення, фіксації та вилучення мікрооб'єктів, наркотичних речовин, слідів запаху, огляду місця пожежі тощо. До спеціалізованих наборів можуть також входити засоби для попереднього дослідження окремих речовин на місці події, якими є експрес-аналізатори вибухових і наркотичних речовин, хімічні речовини-індикатори тощо.

Як справедливо відзначається в спеціальній криміналістичній літературі, загальним принципом комплектування універсальних чи уніфікованих криміналістичних комплектів є додержання вимог саме універсальності в них окремих відділів, що мають спеціальні функціональні НТЗ [1, с. 7].

Науково-технічні засоби, що застосовують під час проведення огляду місця події, насамперед, це засоби індивідуального захисту (одноразові рукавички (з поліетилену, нітрилу, латексу), костюми/комбінезони (з

гладкими поверхнями, вологостійкого матеріалу); маска для обличчя (респіратор); чохол для волосся; захисні окуляри, бахіли, що має особливу актуальність в період розповсюдження коронавірусної інфекції.

Засоби фіксації обставин місця події: фото- і відеотехніка; засоби графічної фіксації для складання планів і схем до протоколів огляду місця події; засоби лінійних вимірювань (криміналістичні масштабні лінійки, рулетки, кутоміри, лінійки, штангенциркуль, лазерні дальноміри тощо); засоби визначення географічних координат (GPS-приймачі системи глобальної космічної навігації).

Засоби пошуку та виявлення слідів: уніфіковані криміналістичні валізи; спеціалізовані набори (дактилоскопічні, комплекти для роботи з біологічними слідами, мікрооб'єктами, комплекти для вилучення запахових слідів тощо). Хімічні реагенти і прилади для пошуку та виявлення ледь видимих або невидимих слідів: для виявлення слідів крові (розчин перекису водню, люмінол, реактив Воскобойникова, реагент “Гемофан”); для виявлення слідів сперми (реагент “Фосфотест”); для виявлення латентних слідів рук (магнітні, немагнітні, люмінесцентні дактилоскопічні порошки, йодна трубка, комплект для виявлення слідів рук ціанокриловим методом (на будь-яких поверхнях), нінгідрин в аерозолі (для слідів на паперових об'єктах), спреї для виявлення слідів рук на вологих і липких поверхнях. Оптичні прилади: криміналістичні лупи різної кратності збільшення, налобні та біноклярні лупи. Засоби освітлення: побутові та спеціальні ліхтарі, фотоспалахи; кільцеві освітлювачі; ультрафіолетові (УФ) та інфрачервоні (ІЧ) освітлювачі, джерела експертного світла (“SIRCHIE FF100”, “Dakty-Light”, “RUVIS”) [2, с. 13].

Засоби пошуку джерел випромінювань (прилади радіометрії, індикатори випромінювань, апарати радіоприйому).

Засоби пошуку об'єктів, що знаходяться в недоступних місцях: для пошуку металевих об'єктів – пошукові магніти, металощукачі-підйомники, селективні металощукачі, магнітometri, мінощукачі, ендоскопи тощо; для пошуку об'єктів, прихованих у будівельних конструкціях, – геологолокатори (радіолокатори), тепловізори, прилади досмотрові серії “ПОШУК ОП-1”.

Засоби хімічного пошуку: для виявлення парів газів, що свідчать про наявність продуктів гниття трупа (речовини-індикатори, спеціальні реагенти, газоаналізатори); для виявлення вибухових речовин (портативні газові хроматографи).

Засоби копіювання та вилучення виявлених слідів: для поверхневих слідів (дактилоплівки, липка стрічка типу “скотч” тощо); для вилучення рельєфних слідів (силіконові компаунди, гіпс, полімерні матеріали, плас-

тичні пасти тощо); для біологічних слідів і мікрооб'єктів (марлеві та стерильні серветки, адсорбенти (відрізки чистої бавовняної тканини), плівки для вилучення мікрооб'єктів, поролонові фільтри (губки), предметні скельця, капілярні трубки, піпетки тощо); рідкі речовини (спирт, вода (дистильована), розчин хлориду натрію, ацетон) [2, с. 14].

Пакувальний матеріал: різних розмірів конверти, пакети (паперові та поліетиленові), пробірки, контейнери (скляні, пластикові), банки, картонні коробки.

Допоміжні засоби: набори з медичними інструментами, огорожувальні стрічки, канцелярське приладдя, слюсарний інструмент, комплекти тонкого інструменту, утримувачі для номерків та лінійок.

На практиці техніко-криміналістичні комплекти (набори) бувають трьох типів: універсальні (призначені для вирішення різноманітних завдань), спеціалізовані (для роботи спеціаліста-криміналіста, спеціаліста-вибухотехніка та ін.) та набори із змінним змістом (формуються безпосередньо перед проведенням певної слідчої (розшукової) дії).

Як свідчить судово-слідча практика, нині більш потрібними є комплекти науково-технічних засобів вузької спрямованості: комплект засобів індивідуального захисту; комплект пошукових засобів слідчого; комплект науково-технічних засобів огляду місця дорожньо-транспортної події; комплект науково-технічних засобів для огляду місця пожежі; комплект науково-технічних засобів для огляду вибухових пристроїв і місця вибуху; комплект науково-технічних засобів для роботи з мікрооб'єктами; комплект науково-технічних засобів для роботи зі слідами рук тощо [3, с. 120].

Література

1. Науково-технічні засоби в експертній практиці: концептуальні заходи : метод. посіб. / М-во внутр. справ України; Держ. наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр [Авт.-упоряд.: С. І. Перлін, С. О. Шевцов]. Х. : ФОП Чальцев О. В., 2009. 152 с.
2. Участь спеціаліста в огляді місця події : практ. посіб. / кол. авторів; за заг. ред. О. Г. Рувіна, Б. Б. Теплицького, С. С. Чернявського ; Голов. слід. упр. Нац. поліції України, Нац. акад. внутр. справ, Київ. НДІ суд. експертиз. Харків : Фоліо, 2018. 127 с.
3. Криміналістика: підручник / Р. І. Благута, О. І. Герасимів, О. М. Дуфенюк та ін. ; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 3-тє вид., переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. – 948 с.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Байдан О. В., НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ.....	5
Воробей О. В., Малета Р. М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДРОБКИ ДОКУМЕНТІВ ШЛЯХОМ МОНТАЖУ.....	8
Гришко І. К. РОЛЬ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ У ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ПРОЯВАМ ЗЛОЧИННОСТІ.....	11
Гришко І. К., Шевчук В. М. СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ САМОВІЛЬНОГО ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ТА САМОВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА.....	15
Гусєва В. О. ТАКТИКА ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИБУХАМИ.....	20
Зайченко А. О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАННЯ ДОКАЗІВ ДОПУСТИМИМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	23
Іванова Ю. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ.....	27
Калайнова О. Д. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ТАКТИКИ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНИХ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ ВІДХИЛЕННЯМИ...	30
Кісілюк М. КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ В УКРАЇНІ ТА США.....	34
Кривда Р. Г., Заєць О. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	37